

Общ поглед върху проучването EU-MIDIS

Представяне на проведеното от FRA общо за ЕС проучване на дискриминацията

Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA)

20 09	EU-MIDIS
	Проучване на Европейския съюз за малцинствата и дискриминацията
	Български

Общ поглед върху проучването EU-MIDIS

Представяне на проведеното от FRA общо за ЕС проучване на дискриминацията

Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA)

Представяне на FRA и проучването EU-MIDIS

Населението на Европейския Съюз (ЕС) се отличава с голямо разнообразие, което нараства все повече. Наред с установените малцинства, като ромските и националните малцинства, през последните години значителна роля в оформяне на етническото и културното разнообразие на Съюза играе имиграцията от страни извън ЕС. В същото време движението на населението в рамките на ЕС – като отражение на разширяването през 2004 и 2007 г. и на принципа за свободно движение на гражданите на ЕС – допълнително повишава динамиката и все по-голямото разнообразие на населението в много държави-членки.

Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA) – кратко представяне на дейността

Изследване, събиране на данни и анализ:

- събира, анализира и разпространява обективна, достоверна и сравнима информация за развитието на основните права в ЕС;
- разработва методи и стандарти за подобряване на качеството и сравнимостта на данните на ниво ЕС;
- провежда и подкрепя научни изследвания и проучвания.

Консултиране на институциите на ЕС и държавите-членки:

- формулира и публикува заключения и становища за институциите на ЕС и държавите-членки при прилагане на законодателството на Общността;
- публикува годишен доклад за основните права в ЕС и тематични доклади въз основа на своите изследвания и проучвания, като посочва примери на добра практика в тази област.

Повишаване на осведомеността и сътрудничество с гражданското общество:

- повишава осведомеността за основните права;
- съдейства за диалога с гражданското общество;
- установява и координира платформа за основните права за обмен на информация и групиране на знания

Целта на EU-MIDIS е да осигури основана на факти информация, която може да помогне на органите, формулиращи политиките, и на други ключови фигури да се справят с дискриминационните, расистки практики и да подобри структурите за подкрепа на жертвите на дискриминация и престъпления на расова основа.

EU-MIDIS накратко

- **EU-MIDIS означава „Проучване на Европейския съюз за малцинствата и дискриминацията“.**
- **Това е първото проучване от този род, в което системно са интервюирани представители на малцинствата във всички държави-членки на ЕС** за случаите на дискриминационно отношение, на което са били подложени, осведомеността им за техните права и местата, където могат да се оплачат от дискриминация, след като са станали жертви на престъпления на расова основа, както и за случаите на срещи с правоприлагащите органи и граничния контрол.
- **Тъй като използва едни и същи стандартизирани въпросници във всички страни**, проучването EU-MIDIS дава възможност да се сравняват резултатите между различните групи, обхванати от проучването.
- **23 500 имигранти и представители на етнически малцинства участваха в проучването чрез лични интервюта във всички 27 държави-членки на ЕС през 2008 г.**
- В десет държави-членки **бяха интервюирани 5 000 души от населението, съставляващо мнозинството и живеещо в същите райони като малцинствата**, за да могат да се направят сравнения на резултатите, засягащи някои ключови въпроси.
- **Въпросникът беше съставен от 150 въпроса и 300 променливи**, които вземат предвид всички възможни отговори, които интервюираните лица могат да дадат на всеки въпрос. В допълнение резултатите могат да се анализират по отношение на характеристиките на участниците, като пол и възраст, които бяха събрани анонимно за статистически цели.
- **Продължителността на всяко интервю бе между 20 минути и един час**, в зависимост от степента на дискриминация и преследване, на които е било подложено интервюираното лице.

Защо ни е необходимо проучване

Докато населението на държавите-членки става все по-разнообразно по състав, докладите на Агенцията последователно показват, че е налице сериозна липса на информация за малцинствата в много страни. Необходими са данни, за да се измери приобщаването на малцинствата в европейските общества, както и разпространението на дискриминационно отношение и престъпно преследване, включително престъпленията на расова основа, на които са подложени малцинствата. Тази картина важи за етническите малцинства, имигрантите, националните малцинства и гражданите на ЕС, когато влизат в ЕС и се движат из него.

В някои държави-членки, както и на Общностно равнище, се полагат усилия да се поправи настоящата липса на количествени данни за дискриминацията и преследването, на които са подложени малцинствата. Тези данни могат да се използват и като индикатори за социална интеграция или маргинализиране. Въпреки това данните, които се събират в целия ЕС, продължават да се концентрира върху това, което се случва на мнозинството от населението, като съществуващите подходи за съставяне на извадки в емпиричните изследвания – като Евробарометър и Европейското социално изследване – са в състояние да уловят само малък брой представители на малцинствата. В резултат на това политиките остават зле информирани за ежедневиия живот на самите малцинства в държавите-членки на ЕС. Продължаващата липса на данни и, което е по-важно, на сравними данни, затруднява органите, формиращи политиките на европейско и национално ниво, да разработват и насочват правилно действията си за борба с дискриминацията и преследването на малцинствата.

Това състояние на нещата подтикна FRA, с подкрепата на заинтересовани лица и партньори да предприеме общо за ЕС проучване в 27-те държави-членки на проявите на дискриминация и престъпно преследване, на които са подложени избрани групи от имигранти и етнически малцинства, включително на случаите на престъпления на расова основа и дискриминиращо прилагане на законите.

Какви въпроси постави проучването?

По-голямата част от въпросите на EU-MIDIS обхващаха следните теми:

- как малцинствата възприемат различни видове дискриминация в страната, в която пребивават, както и дали са осведомени за правата си и къде могат да подават жалби за дискриминационно отношение;
- има ли случаи на дискриминация, дължаща се на малцинствения им произход, на която са били подложени интервюираните лица, в девет различни области на всекидневния живот и дали са съобщили за дискриминацията;
- има ли случаи на престъпления, на които са станали жертва интервюираните, в пет области, включително дали считат, че причина за това отчасти или изцяло е

Държава-членка

Белгия	BE
България	BG
Чешка република	CZ
Дания	DK
Германия	DE
Естония	EE
Ирландия	IE
Гърция	EL
Испания	ES
Франция	FR
Италия	IT
Кипър	CY
Латвия	LV
Литва	LT
Люксембург	LU
Унгария	HU
Малта	MT
Нидерландия	NL
Австрия	AT
Полша	PL
Португалия	PT
Румъния	RO
Словения	SI
Словакия	SK
Финландия	FI
Швеция	SE
Обединеното кралство	UK

Абревиатура

Централна и Източна Европа

ЦИЕ

малцинствения им произход, както и дали са съобщили за престъпленията в полицията;

- какви срещи са имали с правоприлагащите, митническите и граничните органи и дали считат, че са станали жертва на дискриминационни практики на прилагане на групови етнически характеристики („етническо профилиране“).

Участниците в проучването са запитани за случаите на дискриминация и виктимизация, на които са станали обект през последните пет години и за последните 12 месеца.

Какво ще покаже EU-MIDIS?

Някои примери от проучването

- Пълният набор от данни от проучването ще предложи изчерпателен и широкообхватен източник на информация за случаите на дискриминация и виктимизация в различни малцинствени групи във всяка от 27-те държави-членки на ЕС.
- Материалът, който следва, илюстрира накратко какво може да разкрие пълният набор от данни и различните перспективи, под които могат да се разглеждат изводите от проучването.

Възприятия за дискриминация

Участниците в проучването бяха помолени да посочат дали според тях дискриминацията е много широко разпространена, сравнително разпространена, сравнително рядко срещана, много рядко срещана или несъществуваща.

Преди да им бъдат задавани въпроси относно „дискриминация“, интервюираните бяха запознати с идеята за дискриминация от интервюиращите с пример за човек, към когото се отнасят по-малко благосклонно, отколкото към друг, поради специфична лична характеристика, като етнически или малцинствен произход.

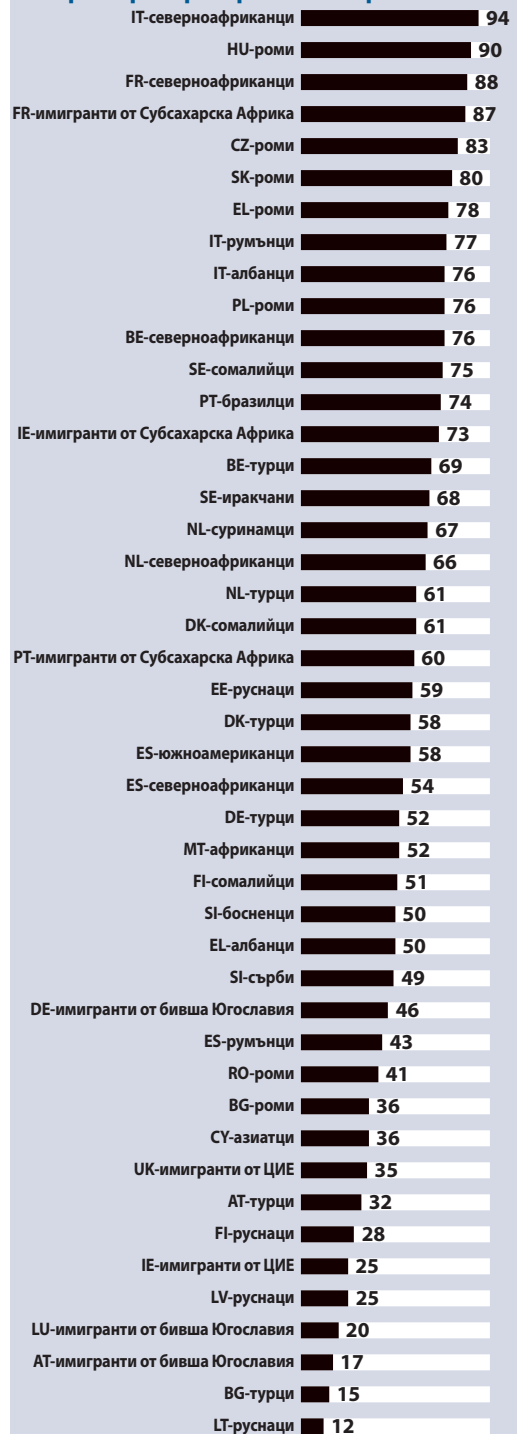
На Фигура 1 е показан процентът от интервюираните във всяка от групите, включени в проучването, които считат, че дискриминацията въз основа на «етнически или имигрантски произход» е много или сравнително разпространена в тяхната страна.

Тези резултати трябва да се тълкуват предпазливо, тъй като те илюстрират констатации, направени за силно различаващи се групи. Имайки това в предвид, резултатите ясно показват, че основната част от малцинствените групи, участвали в проучването EU-MIDIS, считат, че дискриминацията на основа на етнически или имигрантски произход е широко разпространена в държавите-членки, в които са интервюирани.

Резултатите изобразяват степента, в която малцинствата в ЕС или чувстват, че самите те са уязвими на дискриминация на основа на етническия си или имигрантски произход, или смятат, че този вид дискриминация е широко разпространен и сред други групи.

Фигура 1

Процент от интервюираните, които мислят, че дискриминацията на основата на етнически или имигрантски произход е широко разпространена в страната

Ако се разгледат резултатите, се виждат някои значителни разлики в отговорите между групи с един и същ произход. Например в случая с ромите, само малка част от запитаните лица в Румъния и България (съответно 41% и 36%) считат, че дискриминацията въз основа на етнически или имигрантски произход е широко разпространена; за сравнение интервюираните лица с ромски произход в петте други държави-членки, с ромско малцинство обхванати от проучването, са дали отговор, който варира от 76% в Полша до 90% в Унгария.

Първият доклад от проучването „Данни на фокус“, посветен на ромите и публикуван през април 2009 г., показва, че през последните 12 месеца за ромите в България и Румъния *проявите* на дискриминация в различни области остават определено по-ниски в сравнение с ромите в други държави-членки. В това отношение изглежда, че *възприятието* за дискриминация въз основа на етнически или имигрантски произход, както е отчетено тук, се отразява в *случаите* на дискриминация, на които са били обект интервюираните лица от ромски произход; с явно съответствие между възприемане и случаи на дискриминация.

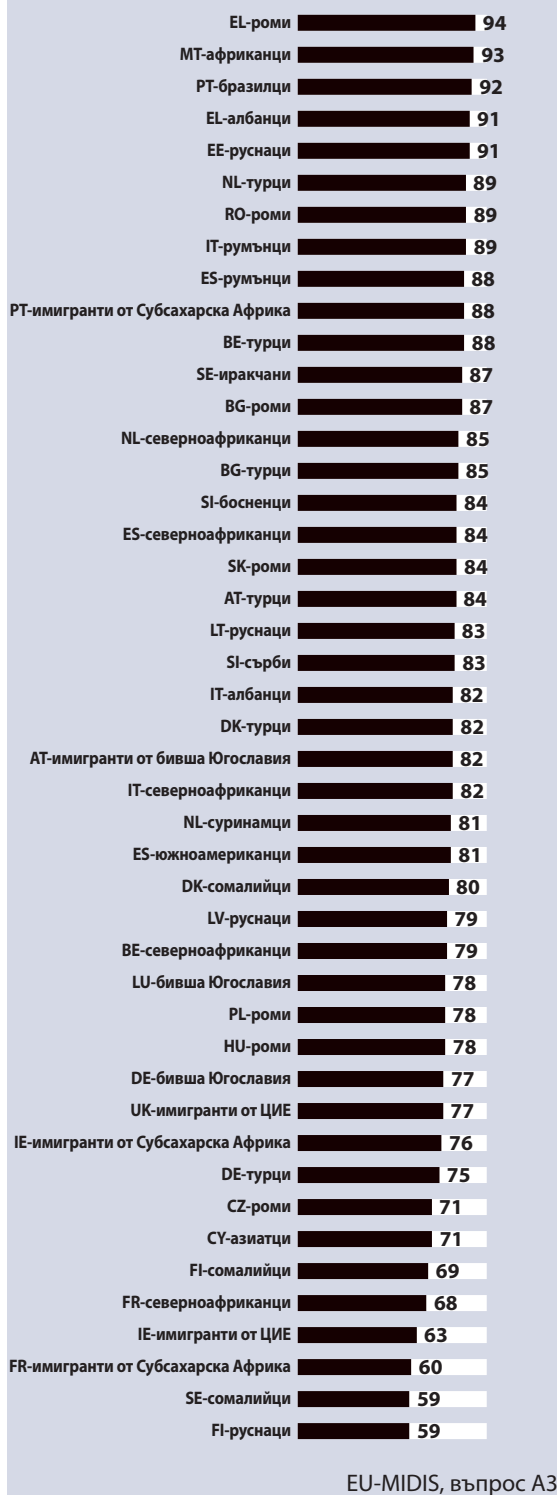
За сравнение 59% от руснаците в Естония мислят, че дискриминацията на етническо и имигрантско основание е сравнително или много широко разпространена, но когато са им били зададени конкретни въпроси за случаи на дискриминация, на които самите те са били подложени през последните 12 месеца, само 17% са могли да си припомнят инцидент. В този случай се появява несъответствие между възприятието за дискриминация и действителните случаи, но обяснение за това видно несъответствие може да се търси също в историята и контекста на руснаците в Естония.

Познаване на организации, предлагащи подкрепа и съвет

Участниците в проучването бяха запитани дали знаят за организация в държавата си, която може да предложи подкрепа или съвет на лица станали обект на дискриминация, на каквото и да е било основание.

Резултатите, показани на фигура 2, сочат, че по-голямата част от запитаните лица във всички групи - от роми в Гърция и африканци в Малта, до сомалийци в Швеция и руснаци във Финландия – не знаят за нито една организация, предлагаща подкрепа или съвет на лица станали обект на дискриминация.

Фигура 2
Процент от интервюираните, които не познават организация, която може да предложи подкрепа и съвет на хора, станали жертва на дискриминация

Този факт представлява бъдещо безпокойство доказателство за степента, до която най-уязвимите към дискриминация групи в ЕС нямат информация за това

към кого да се обърнат за помощ, ако са били подложени на дискриминация. Същевременно е възможно този резултат да отразява действителната липса на органи за подкрепа в много от държавите-членки.

Предварителните констатации от EU-MIDIS относно осведомеността на участниците в проучването за организации, които предлагат подкрепа и съвет на лица, подложени на дискриминация, водят до следните изводи:

Резултатите от EU-MIDIS сочат за липса на осведоменост за, и ангажиране с, органи осигуряващи подкрепа и съвет – т.е. “достъп до справедливост” – на уязвимите към дискриминация малцинства.

Първо – необходимо е да се инвестират средства, за да може тези, които са уязвими към дискриминация, да бъдат информирани към кого могат да се обърнат за подкрепа и съвет.

Второ – трябва да се отделят ресурси за създаване и/или поддържане на организации, чиято задача е предлагането на помощ на лица, които са били обект на дискриминация.

Трето – лицата, обект на дискриминация, трябва да бъдат насърчавани и да чувстват, че могат да съобщават случаите на дискриминация срещу тях на компетентна организация или на мястото, където е извършена дискриминацията, със съзнанието, че към техните жалби ще се отнесат сериозно.

Случаи на дискриминация

Представените тук резултати отразяват личният опит на интервюираните през последните 12 месеца.

Участниците в проучването бяха запитани за случаи на дискриминационно отношение въз основа на имигрантския им или етнически произход в девет области от ежедневието (вижте каре 1).

Ако посочеха, че са били подложени на дискриминация през последните 12 месеца, на тях им бяха задавани уточняващи въпроси за всяка област на дискриминация:

- Колко пъти през последните 12 месеца се е случил всеки вид дискриминация?
- Дали те или някой друг е съобщил за последния инцидент, за всеки тип дискриминация, на орган или организация, в които могат да се подават жалби или на мястото, където е била извършена дискриминацията?

- Ако дискриминацията не е била съобщена на такава организация или на мястото, където е била извършена, от интервюираните се искаше да обяснят защо, като интервюиращите ги трябваше да кодират до десет възможни причини въз основа на казаното от интервюираното лице: те варираха от „страх от заплахата от извършителите, ако бъде съобщено за дискриминацията“ до „нищо няма да се случи/промени, ако бъде съобщено за случая на дискриминация“.

Най-много случаи на дискриминация бяха посочени от запитани лица от ромски произход – всеки втори ром казва, че е бил обект на дискриминация през последните 12 месеца.

На фигура 3 е показано средното ниво на дискриминация за седемте сборни групи, включени в проучването, – т.е. за тези участници, които са посочили, че са били обект на дискриминация най-малко веднъж през последните 12 месеца, в която и да е от деветте области на дискриминация, за които бяха запитани.

КАРЕ 1

Области на дискриминация

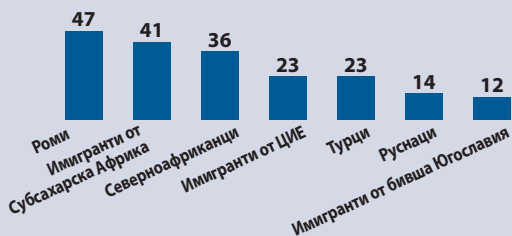
Участниците в проучването EU-MIDIS бяха запитани за случаи на дискриминация, на която са били обект, през последните 12 месеца или през последните 5 години, основани на етнически или имигрантския им произход, в следните девет области:

- 1) при търсене на работа
- 2) на работното място
- 3) при търсене на къща или апартамент под наем или за закупуване
- 4) от медицински персонал
- 5) от персонал на социалните служби
- 6) от училищен персонал
- 7) в кафене, ресторант или бар
- 8) при влизане в магазин или в него
- 9) при опит да се открие банкова сметка или да се получи заем

Високи нива на дискриминация бяха отбелязани и от интервюираните имигранти от Субсахарска (41%) и Северна Африка (36%).

Проучването показва, че преобладаващото мнозинство от посочилите, че са били обект на дискриминация, не са сигнализирали за случаите на дискриминация, на която са били подложени, на организация или на мястото, където е била извършена. Например, средно едва 20% от интервюираните имигранти от Субсахарска Африка са съобщили за последния случай на дискриминация

Фигура 3
Процент на подложените на дискриминация най-малко в една от деветте области
 (през последните 12 месеца)

Десет групи с най-високи нива на дискриминация, в девет области (%)
 (през последните 12 месеца)

EU-MIDIS, въпроси CA2-C12

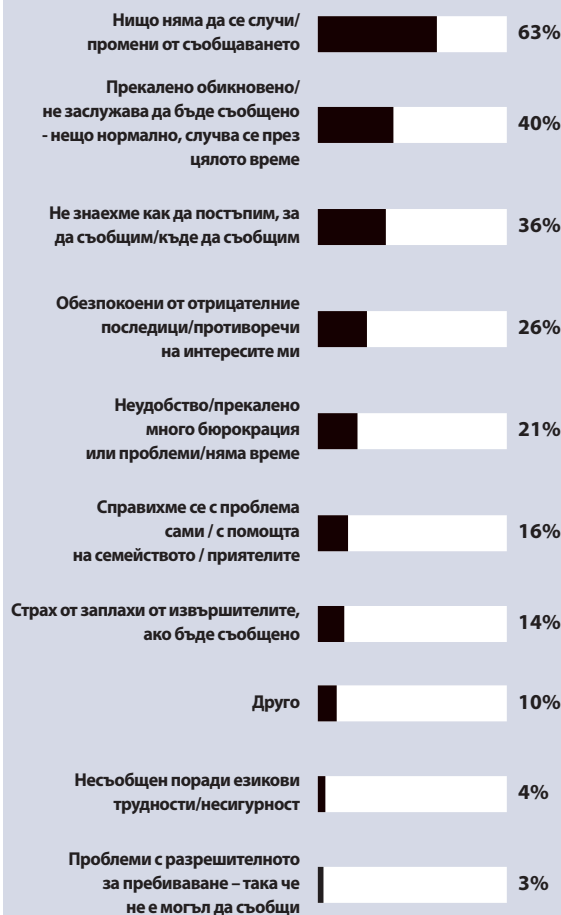
спрямо тях. За други сборни групи процентът на съобщените случаи на дискриминация на организация или на мястото, където е била извършена, се движи от 21% за ромите до 12% за интервюирани имигранти от Централна и Източна Европа.

Както е посочено на фигура 4, основната причина, поради която участниците в проучването не са съобщили за последния случай на дискриминация към тях е, че нищо няма да се случи или промени при съобщаване за инцидента. В същото време 36% не знаят как да постъпят, и къде да съобщят за проява на дискриминация.

Факта че проявите на дискриминация имат ежедневен характер, се подчертава от резултата че 40% считат, че последният случай с тях е тривиален и не си струва да се съобщава за него, защото „е нещо нормално, случва се непрекъснато“.

Ако съберем заедно два отговора за несъобщаване – „безпокоени от отрицателните последици“ и „страх от заплахата от извършителите“ - посочени от 40% от запитаните лица е показателно, че дискриминацията не може да се разглежда като маловажно събитие за всички участници в проучването.

Фигура 4
Причини за несъобщаване на последния инцидент на дискриминация
 (през последните 12 месеца, всички интервюирани)

EU-MIDIS, въпроси CA5-C15

ПРИМЕР: ДИСКРИМИНАЦИЯ В СФЕРАТА НА ЧАСТНИТЕ УСЛУГИ

Степен на дискриминация в сферата на частните услуги

Ако разгледаме една област на дискриминация – частните услуги (включваща резултати за дискриминация в кафене, ресторант или бар, при влизане в магазин или вътре в него и при опит за откриване на банкова сметка или вземане на заем) - фигура 5 показва, че в тази област има тенденции за обща дискриминация по сборни групи. Отново лицата от ромски произход посочват най-често че са обект на дискриминация, следвани от имигрантите от Субсахарска и Северна Африка.

Ако погледнем десетте отделни групи с най-висок процент съобщени случаи на дискриминация в сферата на частните услуги, ромите заемат първите три места от всички групи, обхванати от EU-MIDIS. Накратко, най-

високите нива на дискриминация се посочват или от имигранти от африканския континент, или от лица от ромски произход.

Съобщаване за дискриминация в сферата на частните услуги

Ако погледнем броя на тези, които са били подложени на дискриминация в сферата на частните услуги и са съобщили за своя случай на компетентна организация или на мястото, където е извършена дискриминацията, по-голямата част от всички запитани лица, от всички включени в проучването групи, не са съобщили за дискриминацията, както е показано на фигура 6. Процентът на съобщилите е най-висок сред имигрантите от бивша Югославия, като 13% от тях са съобщили за случаите на дискриминация. Вероятността да подадат сигнал е най-малка сред имигрантите от Централна и Източна Европа, като само 5% от тях са го направили.

Престъпления на расова основа

На участниците в проучването EU-MIDIS бяха зададени серия въпроси относно случаите, при които са били обект на пет типа престъпления през последните 12 месеца (вижте каре 2). Ако запитаните лица посочеха, че са били

жертва на конкретно престъпление през последните 12 месеца, интервюиращия зададе последващи въпроси за характера на престъплението, и по-специално дали според тях то е с расови подбуди.

Интервюираните, посочили, че през последните 12 месеца са били жертви на нападение и заплаха или на сериозен тормоз - това, което се има предвид в EU-MIDIS като престъпление „срещу личността“ – са запитани от интервюиращия подробно за характера на последния инцидент. Въпросите включват следното:

- колко пъти се е случило през последните 12 месеца;
- дали инцидентът е бил на расова основа и, при случаите с жени, дали мислят, че това се е случило, защото са жени;
- дали извършителят е бил един или повече;
- кои са били извършителите – например някой познат или непознат на жертвата, член на расистка група и т.н.;
- дали извършителите са с произход от същото малцинство, от друго малцинство или от мнозинството на населението;
- дали извършителите са използвали расистки или религиозни обиди;
- дали инцидентът е бил съобщен на полицията; ако не – от интервюираните лица се иска да обяснят защо, като интервюиращите кодират до единадесет причини въз

Фигура 7

Процент на престъпленията на расова основа, пет области на престъпление (%)
 (през последните 12 месеца)

Десет групи с най-висок процент на престъпления на расова основа, пет области на престъпление (%)
 (през последните 12 месеца)

EU-MIDIS, въпроси DA3-DC3, DD4, DE5

основа на казаното от запитаните лица: те варират от „страх от заплахи от извършителите, ако бъде съобщен инцидентът“ до “не вярва, че полицията е способна да направи каквото и да е”;

- колко сериозен е бил инцидентът за интервюирания.

КАРЕ 2

Области на престъпления спрямо малцинствата

Участниците в проучването EU-MIDIS бяха запитани за престъпления, на които са станали жертва през последните 12 месеца или 5 години, в следните области:

- 1) кражба на или от превозно средство
- 2) обир или опит за обир
- 3) кражба на лично имущество без прилагане на сила или заплаха
- 4) нападение и заплаха
- 5) сериозен тормоз

Ако запитаните лица отговориха, че са били жертва на престъпление, след това им бяха задавани серия от подробни въпроси, включително дали считат, че престъплението, на което са били обект, е с расистки подбуди.

Фигура 8

Процент на несъобщените престъпления на расова основа по вид (нападение и заплаха или сериозен тормоз)
 (през последните 12 месеца, от всички жертви на расистки престъпления срещу личността)

EU-MIDIS, въпроси DD4 & DD11 и DE5 & DE10

Подробна информация на това ниво ще бъде представена в бъдещия доклад „Данни на фокус“ на EU-MIDIS относно престъпното преследване. В него ще бъде представена информация за характера на инцидентите, и по-специално на несъобщените престъпления на расова основа, което до голяма степен може да помогне на правоприлагащите органи и инициативите за превенция на престъпността, които се стремят да разберат повече за този тип престъпления. Тези констатации биха могли да бъдат от полза и на организациите в подкрепа на жертвите и НПО, които работят с малцинства, уязвими на престъпления.

На фигура 7 е показан процентът на престъпления на расова основа за седемте сборни групи, включени в проучването – т.е. за тези участници, които са посочили, че са били обект на престъпление с расистки подбуди най-малко веднъж през последните 12 месеца в коя да е от петте области на престъпления, за които са били запитани.

Както и при дискриминацията, в очертаната от EU-MIDIS картина на уязвимостта на престъпления на расова основа отново ромите и имигрантите от Субсахарска Африка съобщават за повече отрицателни прояви.

1 от всеки 2 интервюирани, които са станали жертва на нападение и заплаха или сериозен тормоз на расова основа, посочват, че не са съобщили за последния преживян инцидент, тъй като не вярват, че полицията може да направи каквото и да е.

Съобщаване за престъпления на расова основа

На фигура 8 е даден процентът от интервюираните, които посочват, че са станали жертви на престъпление на расова основа и не са съобщили за него в полицията.

Мнозинството от интервюираните във всяка от сборните групи, обхванати от проучването, не са съобщили на полицията за извършеното спрямо тях престъпление, свързано с нападение и заплаха, както и сериозен тормоз.

Сред интервюираните групи, имигрантите от Субсахарска Африка и ромите, посочват най-високи нива на престъпна виктимизация - 1 от 5 интервюирани посочва, че е бил жертва на престъпление с расистки подбуди през последните 12 месеца.

Фактите, представени в годишния доклад на Агенцията относно състоянието на расизма и ксенофобията в държавите-членки, показват често много ниски нива на официално регистрирани престъпления на расова основа или липса на официална регистрация на такива престъпления в голям брой държави-членки. Ако вземем броя на инцидентите с расистки подбуди, регистрирани от EU-MIDIS и ги екстраполираме за малцинството или малцинствата от населението, включени в проучването във всяка държава-членка, резултатите биха разкрили хиляди случаи на престъпления на расова основа, които не се съобщават в полицията и следователно не се улавят от официалните механизми за събиране на данни в областта на наказателното правосъдие.

Избягване на определени места поради страх от престъпления, породени от омраза

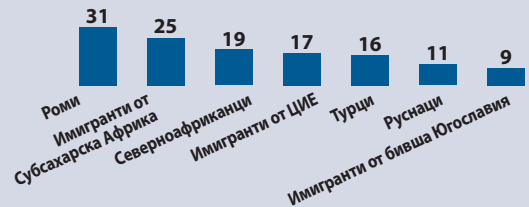
Наред с въпросите за случаи, в които интервюираните са били жертва на престъпление, и дали считат, че тези случаи са породени от расизъм, в проучването беше задаван въпрос дали хората избягват определени места от страх да не бъдат нападнати, заплашвани или тормозени поради имигрантския си или малцинствен произход.

Както и при дискриминацията, резултатите от проучването относно престъпления на расова основа посочват сериозна липса на отчетане в официалната статистика по отношение на действителното разпространение на проблема.

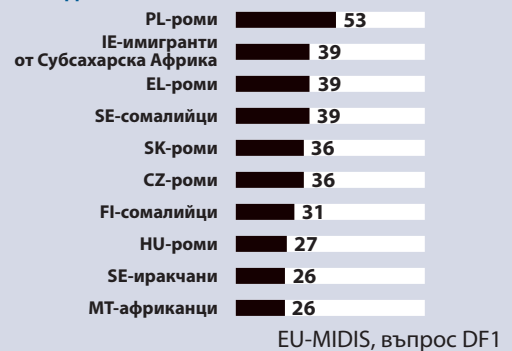
Резултатите на фигура 9 показват, че средно 31% от ромите и 1 от 4 имигранти от Субсахарска Африка възприемат поведение на избягване от страх да не станат жертви на „расистко“ престъпление. На свой ред 1 от всеки 5 северноафриканци възприема същото поведение, както и подобен брой интервюирани от страните от Централна и Източна Европа – което следователно показва, че страхът от преследване въз основа на имигрантския или етническият малцинствен произход не е ограничен от цвета на кожата, а може да засегне

Фигура 9

Процент от интервюираните, които избягват определени места от страх, че могат да бъдат нападнати, заплашвани или подложени на сериозен тормоз поради имигрантския си или етнически произход (през последните 12 месеца)

Десет групи с най-висок процент интервюирани, които избягват определени места от страх, че могат да бъдат нападнати, заплашвани или подложени на сериозен тормоз поради имигрантския си или етнически произход

и групи, които привидно „изглеждат подобно“ на мнозинството от населението в много държави-членки на ЕС.

Ако разгледаме десетте групи с най-висок процент заявено поведение на избягване, резултатите на фигура 9 показват, че преобладават ромите, като всяко второ запитано лице с ромски произход в Полша използва това поведение, за да избегне вероятността да стане жертва на престъпление от омраза. Групите от африканския континент, и особено, иракчаните в Швеция също посочват, че възприемат подобно поведение на избягване.

Поведението на избягване вероятно служи, за да се намали броят на престъпленията, основани на омраза, на които са подложени уязвимите малцинства. Наред с това тези резултати посочват също така известна степен на социална маргинализация на различни малцинствени групи в ЕС, която се влошава от поведение, възприемано от тях като наложително, за да избягнат вероятността да станат жертви на престъпления от омраза.

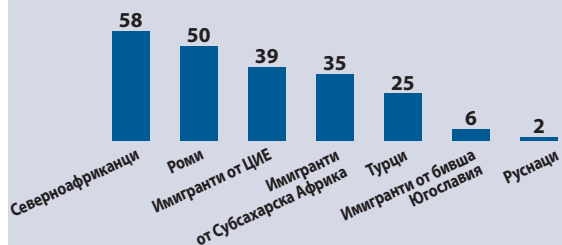
Недискриминационно прилагане на закона и полицейски проверки

С цел да се проучи полицейската дейност в малцинствените общности в контекста на приобщаването към общността и равнопоставеността, в проучването

Фигура 10

Процент от интервюираните, които считат, че са били спрени за проверка от полицията поради имигрантския си или етнически произход

(от всички спрени за проверка през последните 12 месеца)

Десет групи, които имат най-силно възприемане, че са били спрени за проверка от полицията поради имигрантския си или етнически произход

(от всички спрени за проверка през последните 12 месеца)

EU-MIDIS, въпрос F5

EU-MIDIS бяха включени редица въпроси за срещите на интервюираните лица с правоприлагащите органи.

Следните въпроси бяха зададени на интервюираните:

- Как се е отнесла към тях полицията, когато са съобщили за случаи, в които са станали жертва на престъпление?
- Поради какви причини не са съобщили в полицията случаите на престъпления спрямо тях?
- Колко пъти са били спирани за проверка от полицията през последните 12 месеца и дали считат, че са били спирани специално поради етническия им или имигрантски произход?
- Какво е било отношението към тях при други контакти с полицията?

На фигура 10 са показани резултатите за интервюираните лица, които са били спирани за проверка от полицията и считат, че са били проверявани специално заради етническия си или имигрантски произход.

Като се вземат предвид средните резултати от отговорите за сборните групи:

- 6 от всеки 10 или 58% от интервюираните северноафриканци, които са били спирани за проверка от полицията, считат, че са били проверявани поради етническия си или имигрантски произход.
- Един от всеки двама роми и 4 от всеки 10 имигранти от Централна и Източна Европа считат, че са били спрени от полицията въз основа на етническата си принадлежност или имигрантски произход.
- Когато разгледаме цифрите за отделните групи, става ясно, че високите цифри за дискриминационни полицейски проверки на сборната група „имигранти от Централна и Източна Европа“ е резултат от големия брой проверки на албанци в Италия и Гърция и на румънци в Италия.

Тези резултати показват, че някои етнически малцинства и групи имигранти са обект на високо ниво на дискриминационно, както те го възприемат, отношение от страна на полицията, и че в някои държави-членки общностите от малцинства са подложени на засилен полицейски контрол. Пълният набор от данни ще позволи да се направи анализ на броя проверки, и по-специално на проверките, възприети като дискриминационни според групите от сборни и отделни участници в проучването във всички държави-членки за период от 12 месеца. В това отношение резултатите ще разкрият много за това „кой“ е подложен най-много на полицейски контрол; също така резултатите могат допълнително да се изследват в зависимост от характеристиките на интервюираните лица, като пол, възраст и религия. Освен това пълният набор от данни ще може да представи сведения за това дали запитаните лица са ходили пеша или са били в превозно средство при спирането за проверка и какво се е случило с тях по време на проверката – например дали са им поискани документи за самоличност, дали са получили предупреждение или са глобени, или арестувани.

В десет държави членки проучването EU-MIDIS събра данни за количеството и честотата на полицейски проверки от 500 случайно избрани представители на мнозинството от населението, живеещи в същата област като интервюираните малцинства. Общо бяха проведени 5000 интервюта с представители на мнозинствата от населението. Тези резултати ще бъдат анализирани в предстоящ доклад на EU-MIDIS „Данни на фокус“, в който се изследват подробно резултатите от проучването по отношение на правоприлагащите органи и, в допълнение, срещите с органите за граничен контрол.

ПО КАКЪВ НАЧИН РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОУЧВАНЕТО МОГАТ ДА БЪДАТ ПОЛЕЗНИ ЗА ОРГАНИТЕ, КОИТО РАЗРАБОТВАТ ПОЛИТИКИ?

Резултатите насочват към определен брой проблеми, с които трябва да се заемат органите, формиращи политиките, и тези, които ги прилагат на практика, по отношение на положението на различни малцинства на национално и общностно равнище. Те ще бъдат допълнително изследвани в предстоящите доклади, посветени на EU-MIDIS, след като се направи пълен анализ на събраните данни.

- Какви политики и планове за действие съществуват на равнището на Общността и на държавите-членки за повишаване на осведомеността на уязвимите малцинства за техните права в контекста на националното и общностно законодателство? Как те могат да бъдат насочени успешно така, че да достигнат до различните групи?
- Как може да бъде развита и осигурена среда, основана на правата и насочена към предоставяне на услуги, която би насърчила и улеснила уязвимите малцинства да съобщават за случаите на дискриминация спрямо тях?
- Как може да бъде гарантирано на малцинствата, че техните жалби ще бъдат възприемани сериозно и разследвани от отговорните организации и публични органи?
- Какво е въздействието на политиките и плановете за действие, които в момента се осъществяват на равнището на Общността и на държавите-членки, за справяне с дискриминацията срещу малцинствата? Има ли примери на съществуващи добри практики, които са показали, че могат да подобрят положението на различни малцинствени групи едновременно в краткосрочен и дългосрочен план?
- Кои социални политики (заетост, жилищно настаняване, здравеопазване, социални услуги, образование) се финансират най-много за справяне с дискриминацията срещу малцинствата? Финансирани ли са социалните политики там, където се нуждаят най-много от тях, и дали са насочени към правилните малцинствени групи и/или групи в рамките на малцинствените общности, като жените или възрастните хора?

- Какво може да бъде направено, за да се справим със случаите на престъпления на расова основа, чиито жертви са представители на малцинствата? Какво може да бъде направено, за да се гарантира, че преследването на расова основа е поставено като приоритетна област за интервенция от страна на правоприлагащите органи?

- Какво конкретно е необходимо да се направи, за да се насърчат жертвите да съобщават на полицията за случаите на престъпления на расова основа срещу тях? Как могат различните групи да бъдат насърчени да съобщават за инцидентите с тях?

- Какво е въздействието на използването от правоприлагащите органи на етнически групови характеристики (етническо профилиране) върху различните малцинства и различните хора в рамките на малцинствените групи – като например младите хора? Какво може да бъде въздействието на практиката на прилагане на групови характеристики, която са възприема като дискриминационна от малцинствата?

Примери за конкретни изводи на EU-MIDIS, които могат да доведат до поставяне на въпроси към политиките и конкретни действия:

Пример 1:

Броят инциденти на дискриминация и престъпно преследване, заявени в проучването:

- EU-MIDIS ще разкрие степента на дискриминация и расово преследване, сред интервюираните лица за период от 12 месеца.
- Тези резултати могат да бъдат сравнени във всяка държава-членка с официалните правителствени данни за дискриминация и престъпно преследване (във вид на съобщени инциденти, регистрирани престъпления и съдебни дела) и съпоставени с данни от неофициални източници като НПО.
- Мащабът на потенциално несъобщените случаи на дискриминация и преследване на расова основа могат да се съпоставят във всяка държава-членка по отношение на включените в проучването малцинствена група или групи, и изводите могат да доведат до критично разглеждане на съществуващите политики или липсата на политики, които отразяват

или действат с цел борба с дискриминацията и преследването на расова основа.

Пример 2:

Причини за несъобщаване на проявите на дискриминация и преследване:

- Всички интервюирани лица, които посочиха, че са били дискриминирани или са станали жертви на престъпление през последните 12 месеца, бяха запитани дали те или някой друг е съобщил за последния инцидент, станал с тях – независимо дали на организация, служба или на мястото, на което е извършена дискриминацията, в случай на дискриминация, или на полицията, в случай на престъпление, – и, ако не е било съобщено, „защо“?
- Пълният набор данни от проучването ще може да осигури подробна разбивка на причините за несъобщаване на случаи на дискриминация и виктимизация от различните групи. Тези резултати ще предоставят възможност за по-добро разбиране и изследване на причините за недокладване на дискриминационни инциденти, което от своя страна ще даде възможност на политическите органи да адресират адекватно причините за несъобщаване на инциденти и разработят програми за насърчаване на докладването на случаи на дискриминация и тормоз.

Пример 3:

Честота на проявите на дискриминация и преследване с расистки подбуди за 12-месечен период:

- Пълният набор от данни ще покаже колко често през последните 12 месеца интервюираните лица са били подложени на дискриминация и престъпление в различни области.
- Тези данни ще бъдат богат източник на информация за тези, които търсят начин да разберат и да се преборят с дискриминацията и престъпленията на расова основа, тъй като ще покажат кои групи и кои лица в групите (в зависимост например от пола и възрастта) са били подложени на повтаряща се дискриминация или престъпления за период от 12 месеца.
- Разполагайки с този вид данни, органите, които формират политиките и които прилагат закона, могат да предприемат редица инициативи, като например: могат да насочат ресурси към тези, които най-често са засегнати от дискриминация и престъпления в рамките на дадена група, както и да обърнат внимание на онези публични и частни услуги, при които дискриминацията срещу определени групи се случва най-често.

Повече информация и предстоящите доклади на EU-MIDIS можете да намерите на:

<http://fra.europa.eu/eu-midis>

Събирането на първичните данни за проучването EU-MIDIS бе извършено от Gallup Europe под наблюдението на персонала на FRA, който взе участие в сесиите за обучение на интервюиращите и осъществи наблюдение при събирането на първичните данни в избрани държави-членки.

Изследвани групи

Във всяка държава-членка бяха избрани групи за интервюване въз основа на следното:

- В зависимост от информацията, осигурена на FRA от нейната Мрежа против расизма и ксенофобията (RAXEN), съставена от 27 национални фокус-точки (NFPs), които представят на Агенцията подробни национални годишни доклади относно уязвимостта на различните малцинства към дискриминация и преследване във всяка държава-членка.
- В зависимост от това коя е най-голямата малцинствена група или групи, която следва да бъде включена в проучването във всяка страна, които трябваше да достигат минимален общ дял от 5%, за да бъде достатъчен за съставяне на извадка на случаен принцип в конкретни области.
- Съобразно предпочитанието към групи, които могат да бъдат проучвани в повече от една държава-членка, което позволи създаването на „сборни (агрегирани)“ групи – като например „северноафриканци“ – с цел сравнимост на резултатите.

В проучването EU-MIDIS са обхванати от една до три имигрантски, етнически малцинствени или национални малцинствени групи във всяка държава-членка на ЕС, като във всяка страна бяха интервюирани минимум 500 души от всяка група.

От тези твърде широкообхватни целеви групи население проучването идентифицира определен брой „сборни групи“ от население, което споделя определена националност или националности, както и национални малцинства като ромите.

- 1 От която и да е от държавите наследници на бивша Югославия.
- 2 Алжир, Египет, Либия, Мароко, Судан, Тунис, Западна Сахара.
- 3 Индийският субконтинент и Югоизточна Азия.
- 4 Всички останали африкански страни, неизброени като северноафрикански, включително интервюираните суринамци, произхождащи от Субсахарска Африка.
- 5 Всяка от 12-те нови държавите-членки на ЕС, с изключение на Кипър и Малта, включени в съкращението ЦИЕ

EU-MIDIS – Изследвани групи

Австрия	Турци имигранти от бивша Югославия ¹
Белгия	Северноафриканци ² Турци
България	Роми Турци
Чешка република	Роми
Кипър	Азиатци ³
Дания	Турци Сомалийци
Германия	Турци имигранти от бивша Югославия
Гърция	Албанци Роми
Естония	Руснаци
Финландия	Руснаци Сомалийци
Франция	Северноафриканци имигранти от Субсахарска Африка ⁴
Унгария	Роми
Ирландия	имигранти от Централна и Източна Европа ⁵ имигранти от Субсахарска Африка
Италия	Албанци Северноафриканци
Латвия	Руснаци
Литва	Руснаци
Люксембург	имигранти от бивша Югославия имигранти от Африка (Северна и Субсахарска Африка)
Малта	Суринамци
Нидерландия	Северноафриканци Турци
Полша	Роми
Португалия	имигранти от Субсахарска Африка Бразилци
Румъния	Роми
Словакия	Роми
Словения	Босненци Сърби
Испания	Румънци Северноафриканци Южноамериканци
Швеция	Сомалийци Иракчани
Обединеното кралство	имигранти от Централна и източна Европа

Места на провеждане на проучването

Тъй като имигрантите са основно концентрирани в градските зони, бе решено групите за интервюиране в EU-MIDIS да бъдат в градски и полуградски местоположения, като фокуса във всяка държава-членка бе върху столичните градове и един или два други градски центрове с висока концентрация на избраното малцинство или малцинства за интервюиране.

За да може обаче да осигури достатъчно покритие на преобладаващо селските национални малцинства или там, където няма действително отделени, ясно разграничени градски зони (например в случаите на Кипър и Малта), проучването възприе подход за съставяне на извадка „на място“, при който малцинствата бяха проучвани там, където се намираха, което може да бъде характеризирано и като „в цялата страна“.

Създаването на сборни групи даде възможност за сравнимост на резултати между държавите-членки, в които бяха изследвани подобни групи, като, например:

- **Лица с ромски произход** бяха интервюирани в седем държави-членки: България, Чешката република, Гърция, Унгария, Полша, Румъния и Словакия.
- **Лица с турски произход** бяха интервюирани в шест държави-членки: Австрия, Белгия, България, Дания, Германия и Нидерландия.
- Пълният набор данни ще осигури подробна разбивка на интервюираните лица по страна на произход и ще даде възможност за по-добре фокусиран анализ на резултатите.

Интервюирани лица

В извадката за проучването бяха включени мъже и жени на и над 16-годишна възраст, които:

- идентифицираха себе си като принадлежащи към една от избраните за включване в извадката групи във всяка държава-членка: имигранти, национални малцинства или етнически малцинства;
- пребивавали са в държавата-членка най-малко 12 месеца;
- владеят в достатъчна степен националния език, съответно един от националните езици, на изследваната държава-членка, така че да могат да водят елементарен разговор с интервюиращия (преводи на въпросниците бяха осигурени на други езици, а в някои страни интервюиращите бяха избрани от същия малцинствен произход, за да могат да оказват помощ в процеса на интервюиране).

Обхванати зони от EU-MIDIS

Австрия	Виена
Белгия	Брюксел Антверпен
България	в цялата страна ⁶
Чешка република	в цялата страна
Кипър	в цялата страна
Дания	Копенхаген Одензе
Германия	Берлин Франкфурт Мюнхен
Гърция	Атина Солун
Естония	Талин
Финландия	градската агломерация на Хелзинки
Франция	градската агломерация на Париж Марсилия Лион
Унгария	Будапеща Мишколц
Ирландия	градската агломерация на Дъблин
Италия	Рим Милано Бари
Латвия	Рига Даугавпилс
Литва	Вилнюс Висагинас
Люксембург	в цялата страна
Малта	в цялата страна
Нидерландия	Амстердам Ротердам Хага Утрехт
Полша	цялата страна
Португалия	градската агломерация на Лисабон Сетубал
Румъния	в цялата страна
Словакия	в цялата страна
Словения	Любляна Йесенице
Испания	Мадрид Барселона
Швеция	Стокхолм Малмьо
Обединеното кралство	градската агломерация на Лондон

6 Съответстващ на местоположението на съответните целеви групи

Накратко, събирането на първичните данни за EU-MIDIS бе извършено в две различаващи се места на проучване:

- Столични градове и други градски центрове – в 19 държави-членки,
- В цялата страна „на място“ – в 8 държави-членки.

Резултатите от проучването представят мненията и опита на хора, живеещи във включените в проучването зони във всяка държава-членка.

Как беше проведено проучването

В проучването бяха приложени принципите на случайната извадка, за да се гарантира, че резултатите са възможно най-представителни за включените в проучването групи по местата, където бяха интервюирани.

Комплексният характер на целевото население – различни „трудни за съставяне на извадка“ групи в 27 държави-членки на ЕС – се отрази в сходен по комплексност метод за съставяне на извадките, при който бяха използвани няколко подхода; всички те, с изключение на един, мрежовата извадка, бяха основани на случайните извадки.

В 6 от 27-те държави-членки малцинствата бяха идентифицирани с помощта на мрежово съставяне на извадките – което понякога се нарича съставяне на извадка „по удобство“. Този подход набира интервюта като включва в извадката членове на целевата група чрез организации, като например работещи с малцинствата НПО или на места, където определени малцинства се събират обичайно, като местата за богослужение или магазини, които доставят продукти за специфични малцинства.

Мрежовото съставяне на извадка бе използвано от EU-MIDIS като последно средство в държави-членки, където с метода на случайната извадка не бяха набрани достатъчно интервюта в продължение на седмици. Този тип извадки „по удобство“ бе отхвърлен като основен подход при съставяне на извадките за проучването, тъй като при него има тенденция получените резултати да не бъдат представителни за малцинствата като цяло, а само за онези членове на малцинствените групи, които са свързани един с друг по някакъв начин (обикновено на основата на приятелство или обща работа). За сравнение, съставянето на извадката на случаен принцип дава

Подход при съставяне на извадките за EU-MIDIS

В проучването са използвани следните подходи за съставяне на случайна извадка:

- Извадки на базата на регистри в тези държави-членки, в които имаше възможност за достъп до списъци на лица, идентифицирани по националност/гражданство, за съставяне на случайна извадка.
- Стандартна случайна извадка по маршрут, при която се използваша първични извадкови единици за разпределяне на броя интервюта в различните местоположения (на базата на най-добрите налични данни за населението).
- Фокусирано изброяване и вътрешна извадка по мрежата на Киш, базирана на принципа на „последната рождена дата“.

За подробни сведения относно съставянето на извадките вж. публикувания онлайн Технически доклад на EU-MIDIS:

<http://fra.europa.eu/eu-midis>

резултати, които имат по-представителен характер за населението, включено в проучването, и следователно предлагат по-добра основа, на която да се гледат политики, предназначени за широката общност, вместо за избрани членове от нея.

Отчитане на резултатите

EU-MIDIS дава възможност за сравняване на резултатите по множество разнообразни начини:

- Между държави-членки, които имат подобни малцинствени групи в населението; например между страни, в които бяха интервюирани лица с турски произход или между страни, в които бяха интервюирани северноафриканци.
- Между различни малцинствени групи в рамките на всяка държава-членка (в случаите, когато в една държава-членка бяха изследвани повече от една група).
- В зависимост от серия различни характеристики на участниците, като например: пол, възраст, образователно ниво, заетост, религия и майчин език или езици, дори до такива подробности като брой на децата в домакинството и дали интервюто се е състояло в жилищна зона, преобладаващо населена с лица от малцинствена група.
- Между групи от малцинството и мнозинството, участващи в проучването, отговорили на едни и същи въпроси по отношение на: (1) въпроси относно случаите

на срещи с правоприлагащите органи, зададени на лица от малцинството и мнозинството, живеещи в същия район в десет държави-членки; (2) получените резултати от това проучване и тези, получени на същите въпроси, използвани в други проучвания, провеждани с представители на мнозинствата в държавите-членки, включително въпроси, взети от Евробарометър.

- В допълнение, тъй като резултатите се отнасят до опита предимно на най-големите малцинствени групи в ЕС, които са уязвими на дискриминация и преследване, от проучването могат да се извлекат общи сравнителни резултати по отношение на различните изследвани групи. Въпреки това, когато се правят такива сравнения, трябва да се обърне подобаващо внимание на силно различаващите се по произход и контекст групи във всяка държава-членка.

В резултат на проучването са публикувани следните доклади, в които резултатите от изследването са анализирани по различни начини:

- *Пълен технически доклад (април 2009 г.)*
- *Доклад с пълните резултати (декември 2009 г.)*
- *Серия от 9 доклада "Данни на фокус" (през 2009 и 2010 г.), които ще представят ключовите резултати от проучването. „Данни на фокус“ № 1 представя резултати, свързани с ромите (април 2009 г.)*

След като бъдат публикувани всички доклади от проучването от серията „Данни на фокус“, Агенцията планира да направи всички данните от проучването обществено достъпни, така че анализът на резултатите да бъде продължен от заинтересовани страни, включително правителства, НПО и изследователи.

КРАТКО ОПИСАНИЕ НА УЧАСТНИЦИТЕ В ПРОУЧВАНЕТО

В проучването EU-MIDIS бе събрана информация за личните характеристики на всяко от интервюираните лица, включително: пол, възраст, майчин език, гражданство, страна на раждане, продължителност на пребиваване в страната, заетост, доход на домакинството, години на образование, както и религия или вяра. Всички резултати от проучването са анонимни за агрегирани статистически цели, така че лицата да не могат да се идентифицират. Всички данни бяха предоставени на доброволен принцип.

Освен това самите интервюиращи попълваха основна информация за населения район, където се провеждаха интервютата, и за обстоятелствата на интервюто; например дали интервюирания е бил сам или не по време на интервюто.

Данните за характеристиките на участниците и информацията, набрана от интервюиращите, ще бъдат предоставени в бъдеще чрез уеб сайта на Агенцията за по-нататъшен анализ от заинтересовани страни.

Произход

Почти всички интервюирани лица с ромски произход бяха родени в същата страна, където бяха интервюирани. Това се отнасяше и за интервюираните руснаци и турци, само 10% от които бяха пребивавали в страната по-малко от десет години. Въпреки това, 41% от интервюираните руснаци и 35% от интервюираните турци не са граждани на страната, в която пребивават.

Противно на установените малцинствени и етнически групи, мнозинството от имигрантите от Централна и Източна Европа са пристигнали в държавата-членка, в която живеят, през последните пет години (и следователно не са придобили гражданство в новата за тях страна на пребиваване; само 7% имат такова). Групите на имигранти от Северна Африка и Субсахарска Африка са най-смесени по отношение на време, прекарано в страната на пребиваване; тези групи се състоят както от наскоро пристигнали имигранти, така и от такива, които са прекарвали 20 и повече от 20 години в страната.

Социално-демографски и икономически данни

Жените и мъжете са равномерно представени в повечето групи интервюирани лица, но сред северноафриканците

има повече мъже, а сред руснаците – повече жени. Що се отнася до други забележими изключения, почти всички африкански имигранти в Малта бяха мъже, което отразява особения тип миграция в Малта. Жените бяха по-многобройни сред интервюираните азиатци в Кипър.

Отличителна черта на ромите сред останалите групи, обхванати в проучването, е, че 30% от ромите в извадката са посещавали училище в продължение на пет години или по-малко. За сравнение, 50% от интервюираните руснаци и 40-45% от имигрантите от Централна и Източна Европа, както и северноафриканците са посещавали училище повече от 14 години.

Безработицата е висока сред ромите (средно 23%), както и сред имигрантите от Субсахарска Африка (18%). Процентът на заетост е най-висок сред имигрантите от Централна и Източна Европа (80% от интервюираните); като при тях работата е основната причина за емигриране. Размера на безработицата сред северноафриканците, ромите и турците би бил по-висок, ако жените не избираха да останат вкъщи, за да се грижат за домакинството (30-40% от интервюираните жени).

Религиозна и културна принадлежност

Над 95% от интервюираните северноафриканци и турци са мюсюлмани, а почти еднакъв процент роми и руснаци се идентифицират като християни. Сред обхванатите от проучването групи, лицата с други религии, както и без религия, са рядкост. Над 90% от имигрантите от Субсахарска Африка и Северна Африка заявяват, че религията е много или сравнително важна част от живота им. Делът на тези, които казват, че религията не е много важна за тях, е най-висок сред руснаците (48%) и имигрантите от бивша Югославия (40%).

20-30% от интервюираните имигранти от Субсахарска Африка, Северна Африка и Турция посочват, че носят някакъв вид традиционно или религиозно облекло, когато са навън в обществото. Във всички тези групи носенето на такова облекло е по-разпространено сред жените, отколкото сред мъжете.

Агенция на Европейския съюз за основните права

Общ поглед върху проучването EU-MIDIS

Представяне на проведеното от FRA общо за ЕС проучване на дискриминацията

Проект и предпечатна подготовка: red hot 'n' cool, Виена

2010 г. – 20 стр. – 21 x 29.7 cm

doi:10.2811/22064

ISBN 978-92-9192-424-0

TK-30-09-186-BG-N

Голяма част от информацията за Агенцията на Европейския съюз за основните права е публикувана в Интернет.

Тя може да бъде намерена чрез уебсайта на FRA (<http://fra.europa.eu>).

© Агенция на Европейския съюз за основните права, 2009 г.

Възпроизвеждането е разрешено, с изключение на използването му за търговски цели, при условие че се цитира източникът.

Ограничаване на отговорността:

При възникване на въпроси във връзка с настоящия превод направете справка с английския текст, който е оригиналният и официален текст на документа.

ISBN 978-92-9192-424-0

9 789291 924240

TK-30-09-186-BG-N